

432

**NARIADENIE VLÁDY
Slovenskej republiky**

z 12. decembra 2012,

ktorým sa ustanovujú požiadavky na ochranu zvierat počas usmrcovania

Vláda Slovenskej republiky podľa § 2 ods. 1 písm. k) zákona č. 19/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú podmienky vydávania aproximačných nariadení vlády Slovenskej republiky v znení zákona č. 207/2002 Z. z. nariaďuje:

§ 1

Toto nariadenie vlády ustanovuje

- a) požiadavky na ochranu zvierat počas ich usmrcovania osobitným spôsobom podľa náboženských rituálov,¹⁾
- b) ochranu zvierat pri presunoch a ustajnení, omráčeni a usmrcovaní, vykrvení, usmrcovaní pri eradikácii, usmrcovaní prebytočných jednodňových kurčiat a nepotrebných embryí v liahni, usmrcovaní zvierat chovaných alebo držaných na účely podľa osobitného predpisu,²⁾
- c) získavanie spôsobilosti na úkony spojené s usmrcovaním zvierat.

§ 2

(1) Cirkev alebo náboženská spoločnosť³⁾ môže vykonávať usmrcovanie zvierat rituálnym spôsobom pre svoju potrebu, na uspokojenie určitých tradičných náboženských rituálov, len s povolením podľa osobitného predpisu⁴⁾ za dodržania požiadaviek podľa osobitného predpisu.⁵⁾

(2) Zvieratá usmrcované osobitnými metódami rituálnym spôsobom musia byť najneskôr bezprostredne po začatí samotného rituálneho usmrcovania zbavené vedomia podľa osobitného predpisu.⁶⁾

(3) Povolenie na usmrcovanie zvierat rituálnym spôsobom sa vydáva na dobu jedného roka na základe žiadosti.

(4) Žiadosť podľa odseku 3 musí obsahovať

- a) názov a sídlo žiadateľa,
- b) meno a priezvisko osoby oprávnenej konať v mene žiadateľa,
- c) meno a priezvisko osoby splnomocnenej alebo určenej na usmrcovanie zvierat osobitnými metódami ri-

tuálnym spôsobom, doklady preukazujúce jej kvalifikáciu, čestné vyhlásenie o dĺžke praxe v usmrcovaní zvierat osobitnými metódami rituálnym spôsobom a osvedčenie podľa osobitného predpisu,⁷⁾

- d) opis spôsobu vykonávania
 1. znehybnenia,
 2. vykrvenia,
 3. omráčenia podľa odseku 2,
- e) predpokladaný počet zvierat podľa jednotlivých druhov, ktoré majú byť usmrtené počas platnosti tohto povolenia,
- f) názov, sídlo a schvaľovacie číslo bitúнку, kde budú zvieratá usmrcované rituálnym spôsobom pod veterinárnym dozorom,
- g) skutočný počet zvierat podľa jednotlivých druhov usmrtených rituálnym spôsobom počas platnosti predchádzajúceho povolenia na usmrcovanie zvierat rituálnym spôsobom,
- h) dátum podania žiadosti a podpis osoby oprávnenej konať v mene žiadateľa,
- i) prílohy
 1. potvrdenie o registrácii cirkvi alebo náboženskej spoločnosti,
 2. potvrdenie o oprávnení konať v mene žiadateľa nie staršie ako tri mesiace,
 3. kópiu príslušnej časti dokumentu, ktorým sa cirkev alebo náboženská spoločnosť riadi a ktorý preukazuje potrebu usmrcovania zvierat rituálnym spôsobom, s odkazom na uvedený dokument,
 4. súhlas štatutárneho orgánu bitúнку s výkonom usmrcovania rituálnym spôsobom.

(5) Žiadateľ informuje o usmrcovaní zvierat rituálnym spôsobom najmenej jeden pracovný deň vopred miestne príslušnú regionálnu veterinárnu a potravinovú správu.

§ 3

(1) Na získanie spôsobilosti pre fyzickú osobu alebo fyzickú osobu – podnikateľa (ďalej len „žadateľ“) na úkony spojené s usmrcovaním zvierat je potrebné ab-

¹⁾ Čl. 26 ods. 2 písm. c) nariadenia Rady (ES) č. 1099/2009 z 24. septembra 2009 o ochrane zvierat počas usmrcovania (Ú. v. EÚ L 303, 18. 11. 2009).

²⁾ Čl. 1 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1099/2009.

³⁾ § 4 ods. 4 zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkvi a náboženských spoločností v znení zákona č. 394/2000 Z. z.

⁴⁾ § 6 ods. 5 písm. k) zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov.

⁵⁾ Čl. 4 ods. 4 a čl. 15 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1099/2009.

⁶⁾ Čl. 3, čl. 4 ods. 1, čl. 26 ods. 2 písm. c) nariadenia (ES) č. 1099/2009.

⁷⁾ Čl. 7 ods. 2 písm. g) a čl. 21 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1099/2009.

solvovať akreditovaný vzdelávací program (ďalej len „vzdelávací program“) a vykonať záverečnú skúšku.⁸⁾

(2) Prevádzkovateľ bitúunku umožní, aby sa fyzická osoba vykonávajúca súvisiace úkony⁹⁾ zúčastnila na vzdelávacom programe, ktorý uskutočňuje vzdelávacie zariadenie.¹⁰⁾ Vzor prihlášky na vzdelávací program je uvedený v prílohe č. 1 časti A.

(3) K prihláške na vzdelávací program žiadateľ priloží a) vyhlásenie,¹¹⁾ ktorého vzor je uvedený v prílohe č. 1 časti B,

b) potvrdenie zamestnávateľa o dĺžke absolvovanej praxe pri usmrcovaní zvierat alebo súvisiacich úkonoch,

c) vyhlásenie pre udelenie dočasného osvedčenia o spôsobilosti,¹²⁾ ktorého vzor je uvedený v prílohe č. 1 časti C.

(4) Vzdelávací program pozostáva z troch modulov, každý v trvaní desať vyučovacích hodín

a) modul A – párnokopytníky a nepárnokopytníky,

b) modul B – hydina,

c) modul C – zajacovité a kožuštinové zvieratá.

(5) Záverečná skúška sa vykonáva písomnou formou.

(6) Doklad o absolvovaní vzdelávacieho programu a vykonaní záverečnej skúšky vydáva vzdelávacie zariadenie.¹⁰⁾

(7) Dokladom o absolvovaní vzdelávacieho programu a vykonaní záverečnej skúšky je osvedčenie o absolvovaní vzdelávacieho programu (ďalej len „osvedčenie“) podľa osobitného predpisu.¹³⁾

(8) Na obdobie troch mesiacov odo dňa prijatia prihlášky na vzdelávací program vydá vzdelávacie zariadenie žiadateľovi dočasné osvedčenie o spôsobilosti podľa osobitného predpisu.¹⁴⁾

§ 4

Použitie iného spôsobu usmrcovania zvierat pri eradikácii chorôb, ako je ustanovené v osobitnom predpise,¹⁵⁾ bez ovplyvňovania ich vedomia možno povoliť opatrením¹⁶⁾ v súlade s osobitným predpisom,¹⁷⁾ ak je zabezpečené, že

a) zvolený spôsob nespôsobí okamžitú smrť, pričom zvierat sa bezodkladne usmrť ešte pred nadobudnutím vedomia,

b) so zvieratám sa bude manipulovať až po vymiznutí základných životných funkcií.

§ 5

(1) Ryby možno držať vo vhodných nádobách, v ktorých na 1 m³ vody pripadá najviac 200 kg živých rýb,

teplota vody sa pohybuje v rozsahu 5 °C až 10 °C a je zabezpečená možnosť dostatočnej výmeny pitnej vody. Ryby možno z vody vyberať len pomocou podberáka.

(2) Ryby sa nesmú chytať za oči a žiabre, za živa zbavovať šupín, násilne zbavovať ikier alebo mlieča a omračovať alebo usmrcovať inak, ako je stanovené v prílohe č. 2 v bode II.2, v bode II.3 písm. f) a v bode II.4 písm. c), v bode III.2, v bode III.3 písm. f) a v bode III.4.

§ 6

Omračovanie alebo usmrcovanie iných ako kožuštinových zvierat musia okrem požiadaviek podľa osobitného predpisu¹⁸⁾ spĺňať požiadavky uvedené v prílohe č. 2.

§ 7

Vykrvenie zvierat musí okrem požiadaviek podľa osobitného predpisu¹⁸⁾ spĺňať požiadavky uvedené v prílohe č. 3.

§ 8

Do 8. decembra 2015 osobe, ktorá preukáže príslušnú odbornú prax v trvaní najmenej troch rokov, vydá vzdelávacie zariadenie na základe prihlášky na vzdelávací program a potvrdenia podľa § 3 ods. 3 písm. b) osvedčenie podľa osobitného predpisu.¹⁹⁾

§ 9

Do 8. decembra 2019 sa na usporiadanie, stavbu a vybavenie bitúnkov, ktoré sa začali používať do 31. decembra 2012, vzťahujú požiadavky podľa doterajších predpisov.

§ 10

Týmto nariadením vlády sa vykonávajú právne záväzné akty Európskej únie uvedené v prílohe č. 4.

§ 11

Zrušuje sa:

1. nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 315/2003 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na ochranu zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrcovania v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 497/2003 Z. z.,
2. nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 266/2007 Z. z. o podmienkach poskytovania podpory v poľno-

⁸⁾ § 3 písm. h) a § 14 zákona č. 568/2009 Z. z.

⁹⁾ Čl. 2 písm. b) nariadenia (ES) č. 1099/2009.

¹⁰⁾ § 6 ods. 2 písm. as) zákona č. 39/2007 Z. z.

¹¹⁾ Čl. 21 ods. 6 nariadenia (ES) č. 1099/2009.

¹²⁾ Čl. 21 ods. 5 písm. d) nariadenia (ES) č. 1099/2009.

¹³⁾ § 14 ods. 9 zákona č. 568/2009 Z. z.

¹⁴⁾ Čl. 21 ods. 5 nariadenia (ES) č. 1099/2009.

¹⁵⁾ Príloha I nariadenia (ES) č. 1099/2009.

¹⁶⁾ § 6 ods. 5 písm. i) zákona č. 39/2007 Z. z.

¹⁷⁾ Čl. 3 a čl. 18 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1099/2009.

¹⁸⁾ Nariadenie (ES) č. 1099/2009.

¹⁹⁾ Čl. 29 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1099/2009.

hospodárstve formou doplnkovej národnej priamej platby na veľké dobyčie jednotky v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 37/2008 Z. z., nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 42/2009 Z. z. a nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 516/2010 Z. z.,

3. nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 114/2009 Z. z. o podmienkach poskytovania podpory v poľno-

hospodárstve formou doplnkových národných priamych platieb v rastlinnej výrobe.

§ 12

Toto nariadenie vlády nadobúda účinnosť 1. januára 2013.

Robert Fico v. r.

Príloha č. 1
k nariadeniu vlády č. 432/2012 Z. z.

Časť A

(Názov a adresa vzdelávacieho zariadenia)

Prihláška na vzdelávací program: **Ochrana zvierat počas usmrcovania**

vyplní

Zamestnanec bitúnku:

Meno, priezvisko zamestnanca bitúnku:

Dátum narodenia:

Názov bitúnku:

Ulica číslo.....PSC..... miesto

Číslo schválenia: registračné číslo v CEHZ:

E-mailová adresa:

vyplní

Fyzická osoba/ Fyzická osoba – podnikateľ, ktorá nie je zamestnancom bitúnku:

Meno a priezvisko/Názov:

Bydlisko/Miesto podnikania (ulica, číslo, PSC, miesto):

Číslo živnostenského registra: E-mailová adresa:

**Vyznač modul*

modul A: párnokopytníky a nepárnokopytníky

modul B: hydina

modul C: zajacovité a kožuštinové zvieratá

**Vyznač požadovanú oblasť kurzu odbornej prípravy*

súvisiace úkony (zaobchádzanie so zvieratami pred ich znehybnením)

odborná (omračovanie, vykrvovanie)

pracovník zodpovedný za dobré podmienky zvierat

Poznámka: Prihlášku je potrebné zaslať na vyššie uvedený kontakt. Jej prijatie bude potvrdené e-mailom. Po vypísaní termínu vzdelávacieho programu Vás budeme kontaktovať.

Kópiu potvrdenia o zaplatení účastníckeho poplatku je potrebné zaslať najneskôr do piatich dní pred vypísaným termínom vzdelávacieho programu na adresu vzdelávacieho zariadenia alebo naskenovať a zaslať e-mailom.

V dátum

.....
 Podpis zamestnanca bitúnku/fyzickej osoby,
 fyzickej osoby – podnikateľa, ktorá
 nie je zamestnancom bitúnku

Časť B

Meno, priezvisko, adresa zamestnanca bitúnku/fyzickej osoby, fyzickej osoby – podnikateľa, ktorá nie je zamestnancom bitúnku:

.....
.....

V dňa

Vyhlásenie

Dolu podpísaný vyhlasujem, že som sa nedopustil vážneho porušenia právne záväzných aktov Európskej únie a/alebo všeobecne záväzných právnych predpisov o ochrane zvierat za posledné tri roky pred podaním prihlášky na vzdelávací program.

.....
Podpis zamestnanca bitúnku/fyzickej osoby,
fyzickej osoby – podnikateľa, ktorá
nie je zamestnancom bitúnku

Časť C

Meno, priezvisko, adresa zamestnanca bitúnku/fyzickej osoby, fyzickej osoby – podnikateľa, ktorá nie je zamestnancom bitúnku:

.....
.....

V dňa

Vyhlásenie

Dolu podpísaný vyhlasujem, že mi v minulosti nebolo vydané iné dočasné osvedčenie rovnakého rozsahu.

.....
Podpis zamestnanca bitúnku/fyzickej osoby,
fyzickej osoby – podnikateľa, ktorá
nie je zamestnancom bitúnku

Príloha č. 2
k nariadeniu vlády č. 432/2012 Z. z.

**POŽIADAVKY NA OMRAČOVANIE ALEBO USMRCOVANIE
INÝCH AKO KOŽUŠINOVÝCH ZVIERAT**

I. Povolené spôsoby usmrcovania

Usmrtenie

- a) použitím strelnej zbrane,
- b) elektrickým prúdom,
- c) účinkom plynného oxidu uhličitého.

II. Špecifické požiadavky na omračovanie zvierat

1. Pri omrácení upevnenou strelou (jatočnou pištoľou s bodcom) s prerazením lebky
 - a) omračovací prístroj sa musí umiestniť a nasmerovať tak, aby sa zabezpečilo preniknutie bodca mozgovou kôrou; u hovädzieho dobytku je správne umiestnenie prístroja na čele, v priesečníku pomyselných spojnic oka a základne protiláhlého rohu a nasmerovaním k oválnemu otvoru, pri koňoch a pri ošípaných je správne umiestnenie prístroja na čele, v priesečníku pomyselných spojnic oka a protiláhlého vrchného okraja báze ušnice s nasmerovaním prístroja ako pri hovädzom dobytku, pri kozách a pri ovciach je správne postavenie prístroja kolmo na temeno hlavy so smerovaním medzi oblúky sánky,
 - b) hĺbka prieniku bodca (upevnenej strely s prerazením lebky) musí byť 9 mm pri omračovaní zvierat so živou hmotnosťou menšou ako 150 kg a 14 mm pri omračovaní zvierat so živou hmotnosťou prevyšujúcou 150 kg,
 - c) zviera musí byť pred vykvrvením skontrolované, či je zbavené vedomia kontrolou straty pravidelného rytmu dýchania a stratou rohovkového reflexu.
2. Omrácenie úderom bez prerazenia lebky
 - a) ryby možno v prevádzkarňach s malou kapacitou omračovať úderom do temena hlavy s následným zabitím spôsobeným prerušením miechy a prerezaním ciev rezom vedeným bezprostredne za hlavou alebo prerezaním žiabrových oblúkov a vykvrvením,
 - b) zviera musí byť pred vykvrvením skontrolované, či je zbavené vedomia kontrolou straty pravidelného rytmu dýchania a stratou rohovkového reflexu.
3. Pri omrácení elektrickým výbojom
 - a) elektródy omračovacieho prístroja na omrácenie zvierat elektrickým výbojom sa priložia na navlhčenú kožu alebo na miesto s odstráneným nadmerným ochlpením alebo operením. správne umiestnenie elektród u prežúvavcov je stredná vzdialenosť medzi okom a ušnicou na každej strane, u ošípaných možno elektródy umiestniť i tesne pod ušnicu alebo tesne pred ušnicu,
 - b) ak výrobca omračovacieho zariadenia neurčí inak, platí pri omračovaní elektrickým výbojom pri frekvencii 50 Hz na individuálne omračovanie striedavým prúdom s týmito hodnotami napätia pri týchto druhoch zvierat toto:
 1. králiky 0,3 A/ks počas 4 s,
 2. pštrosy 0,4 A/ks počas 4 s,
 - c) musí byť v mieste, kde sa vykonáva omračovanie zvierat, vždy pripravený schválený náhradný prístroj na omračovanie zvierat pre prípad poruchy omračovacieho zariadenia, ktorý je nezávislý od dodávky elektrickej energie,
 - d) zviera musí byť pred vykvrvením skontrolované, či je zbavené vedomia kontrolou straty pravidelného rytmu dýchania a stratou rohovkového reflexu,
 - e) omračovacie zariadenie na omračovanie elektrickým prúdom vo vodnom kúpeli musí byť vybavené manuálnym vypínačom, ktorým možno pri poruche alebo nedostatočnom omrácení hydiny linku zastaviť,
 - f) elektrickým prúdom vo vodnom kúpeli možno omračovať aj ryby.
4. Pri omrácení účinkom plynného oxidu uhličitého
 - a) funkčnosť meracích prístrojov musí byť pravidelne kontrolovaná, najmenej však raz ročne,
 - b) zviera musí byť pred vykvrvením skontrolované, či je zbavené vedomia kontrolou straty pravidelného rytmu dýchania, stratou rohovkového reflexu a uvoľnenia svalového tonusu,
 - c) možno omračovať aj ryby, ktoré musia byť úplne ponorené.

III. Špecifické požiadavky na usmrcovanie

1. Metóda usmrcovania použitím elektrického prúdu bez vykvrvenia – ak výrobca omračovacích zariadení neurčí inak, používa sa pre rôzne druhy zvierat pri dodržaní osobitného predpisu;¹⁸⁾ na individuálne usmrcovanie zvierat elektrickým výbojom striedavý prúd vedený mozgom a srdcom až do jeho zástavy alebo dvojfázový spôsob najprv mozgom a bezodkladne srdcom s frekvenciou 50 Hz s týmito hodnotami napätia:
 - a) hovädzi dobytok 2,5 A/ks najmenej počas 8 s,

- b) teľatá 1,0 A/ks najmenej počas 8 s,
 - c) ošípané 1,3 A/ks najmenej počas 8 s,
 - d) ovce a kozy 1,0 A/ks najmenej počas 8 s,
 - e) jahňatá 0,6 A/ks najmenej počas 8 s,
 - f) králiky 0,3 A/ks najmenej počas 8 s,
 - g) pštrovy 0,4 A/ks najmenej počas 8 s.
2. Usmrcovanie elektrickým prúdom vo vodnom kúpeli bez nasledujúceho vykvrvenia je vhodná metóda na usmrcovanie rýb; veľkosť a hĺbka vodného kúpeľa a dĺžka elektród musia zodpovedať usmrcovaným zvieratám, pričom ryby musia byť úplne ponorené.
3. Na usmrcovanie zvierat vo vodnom kúpeli, ak výrobca omračovacieho zariadenia neurčí inak, sa použije striedavý prúd s frekvenciou 50 Hz a týmito hodnotami napätia pri týchto druhoch zvierat:
- a) brojlerky 160 mA počas 10 s,
 - b) sliepky 160 mA počas 10 s,
 - c) morky 250 mA počas 10 s,
 - d) kačice a husi 200 mA počas 15 s,
 - e) prepelice 100 mA počas 10 s,
 - f) ryby 0,1-0,2 A/dm³ počas 2 až 5 min v závislosti od veľkosti a druhu ryby.
4. Metóda usmrcovania zvierat plynným oxidom uhličitým je zvlášť vhodná pre hrabavú hydinu a ryby. Ak nebude výrobcom na omračovacie zariadenie ustanovené inak, platí, že hydinu pomocou plynného oxidu uhličitého možno usmrcovať len pri dodržaní najnižšej koncentrácie plynu v komore na úrovni 80 objemových percent počas 10 min. V prípade potreby možno využiť túto metódu usmrcovania aj u vodnej hydiny, ktorej mozog je odolnejší proti účinku CO₂ a jej perie udržiava väčšie množstvo vzduchu, preto je potrebná dlhšia expozícia zvierat účinku CO₂ počas 15 min. Vzhľadom na riziká pre obsluhujúci personál je potrebné usmrcovanie touto metódou vykonávať na voľnom priestranstve, alebo ak to nie je z rôznych príčin vhodné, je potrebné zabezpečiť dostatočný prívod čerstvého vzduchu v mieste výkonu.
5. Metóda dekapitácie sa môže na usmrtenie použiť iba pri usmrcovaní malého množstva hydiny do 30 ks kvalifikovaným personálom v súlade s osobitným predpisom.¹⁹⁾

¹⁹⁾ Čl. 3 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1099/2009.

Príloha č. 3
k nariadeniu vlády č. 432/2012 Z. z.

POŽIADAVKY NA VYKRVENIE ZVIERAT

Ak výrobca omračovacieho zariadenia neurčí inak, doba od omráčenia po začiatok vykruvenia v závislosti od spôsobu omráčenia a druhu zvierťa nesmie prekročiť

- a) pri omráčení upevnenou strelou
 - 1. hovädzieho dobytku 60 s,
 - 2. oviec a kôz 15 s,
 - 3. ostatných zvierat 20 s,
- b) pri omráčení elektrickým výbojom
 - 1. s vykruvením v ľahu 10 s,
 - 2. s vykruvením vyveseného zvierťa 20 s,
- c) pri omráčení plynným oxidom uhličitým 20 s.

**Príloha č. 4
k nariadeniu vlády č. 432/2012 Z. z.**

Zoznam vykonávaných právne záväzných aktov Európskej únie

Nariadenie Rady (ES) č. 1099/2009 z 24. septembra 2009 o ochrane zvierat počas usmrčovania (Ú. v. EÚ L 303, 18. 11. 2009).